

Prezentowana pozycja *Między ołtarzem a tronem. Poczet prymasów Polski*, nie jest słownikiem biograficznym, choćby z tego powodu iż autor szkiców prymasów Polski koncentruje się na wydobywaniu z ich życiorysów tylko sytuacji najważniejszych dla Kościoła i państwa. Swoich bohaterów M. Kosman ukazuje jako ludzi z krwi i kości, w czym pomaga preferowana – bogata w fakty narracja pozbawiona dydaktyki i napełniona anegdotami doskonale pasującymi do wybranego i konsekwentnie zachowanego przez autora potocznego stylu. Równocześnie czytelnik znajdzie przy każdym ze szkiców syntetyczny biogram bohaterów, a w ostatniej części publikacji wskazówki bibliograficzne na temat Kościoła katolickiego w Polsce, Gniezna, Prymasów, czy granic metropolii. Do lektury książki zachęca bogata szata graficzna, obfitująca w pomnikowe wyobrażenia, reprodukcje obrazów, grafik i fotografii prymasów Polski.

Podsumowując należy stwierdzić iż omawiana publikacja wyróżnia się zwartością tekstu pozbawionego monotonii, co czyni ją w oczach czytelnika o wiele atrakcyjniejszą od wcześniejszej wartościowej pracy tegoż autor, poświęconej podobnemu zagadnieniu pt. *Poczet prymasów Polski*, wydanej w Warszawie w 1997 r.

Mimo iż Jubileuszowy Rok 2000 mamy za sobą omawiana książka nie traci na aktualności, zwłaszcza iż Episkopat Polski rok 2001 ogłosił Rokiem Sługi Bożego Księdza Prymas Stefana Wyszyńskiego, któremu autor poświęca w niej proporcjonalnie dużo miejsca.

Ks. Ireneusz Korzeniowski

JERZY FLAGA – LUBLIN

NOWE CZASOPISMO TEOLOGICZNE

Badacze, a zwłaszcza teologowie i filozofowie ze wspólnoty franciszkanów konwentualnych w Polsce, którzy dotychczas zamieszczali swoje publikacje w różnych czasopismach wydawanych przez inne ośrodki naukowe, poczuli się na tyle prężni, że postanowili wydawać własny periodyk naukowy. Realizacji tego planu podjęło się środowisko skupione wokół Wyższego Seminarium Duchownego w Łodzi-Łagiewnikach. Rezultatem jego jest czasopismo zatytułowane *Lignum Vitae. Rocznik teologiczny – WSD OO. Franciszkanów Łódź-Łagiewniki*, 1(2000), ss. 416.

Trzeba jeszcze wyjaśnić, że franciszkańskie Wyższe Seminarium Duchowne w Łodzi-Łagiewnikach należy do młodszych tego typu instytucji w Polsce. Po-

wstało na mocy uchwały Kapituły Prowincji Matki Bożej Niepokalanej (zwanej także prowincją warszawską) w 1976 r., zaś akt jego erekcji został wystawiony 22 czerwca 1978 roku.

Głównym inicjatorem, który też został naczelnym redaktorem rocznika (przynajmniej jego pierwszego numeru) był o. profesor Stanisław Celestyn Napiórkowski OFMConv, kierownik Katedry Mariologii na Wydziale Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i zarazem profesor Wyższego Seminarium Duchownego Franciszkanów w Łodzi-Łagiewnikach. Sekretarzem redakcji jest dr Stanisław Cieślak, autor zbiorów wierszy, opowiadań i powieści. Rocznik otwiera list o. Agostino Gardin'a Ministra Generalnego zakonu (w oryginalnym brzmieniu włoskim i w tłumaczeniu polskim) z 6 sierpnia 2000 r., który wyraża uznanie dla podjętej inicjatywy i składa najszczerze gratulacje wykładowcom Seminarium franciszkańskiego w Łodzi-Łagiewnikach z okazji ukazania się periodyku. Następnie idzie słowo wstępne napisane przez redaktora tomu o. S. C. Napiórkowskiego. Dowiedzieć się można z niego m.in., że „Pod dachem łódzko-łagiewnickiego Wyższego Seminarium Duchownego funkcjonuje Instytut Franciszkański” (s. 8), który co roku we współpracy z Seminarium organizuje ogólnopolskie sympozja. Materiały z tych sympozjów są publikowane w dwóch seriach wydawnictwa franciszkańskiego. Jedną z nich stanowi *Biblioteka Instytutu Franciszkańskiego*, drugą – *Mała Biblioteka Instytutu Franciszkańskiego*. Również alumni tegoż Seminarium „przygotowując się – jak pisze o. Napiórkowski – do apostołskiej pracy w mediach” wydają własne pismo *Nasze Życie*. Co więcej, czasopismo to czyta nie tylko młodzież zakonna, ale interesują się nim także wierni pozostający w zasięgu oddziaływania łagiewnickiego klasztor, któremu patronują św. Antoni Padewski i bł. Rafał Chyliński. Należy zaznaczyć, że w tym samym środowisku formacyjno-naukowym powstaje również polska wersja miesięcznika *Postaniec św. Antoniego z Padwy*. Autor słowa wstępnego trafnie zauważa, że „Lignum Vitae nie wchodzi w pustą przestrzeń, ani nie tworzy nowej jakości, ale ją wzmacnia” (s. 8).

Artykuły merytoryczne wypełniające rocznik zgrupowane są w cztery bloki tematyczne, z których pierwszy poświęcony jest filozofii, drugi – teologii, trzeci – historii, prawu i kulturze oraz czwarty zatytułowany: Materiały i recenzje. Całość tomu zamykają krótkie noty biograficzne autorów poszczególnych artykułów i opracowań.

Problematyką z zakresu historii Kościoła zajmują się trzy następujące artykuły: Józef Makarczyk OFMConv, *Ojcowie Franciszkanie w Grodnie* (s. 281-294), Sławomir Gajda OFMConv, *Życie i działalność o. Apoloniusza Żynela (1914-1987)* (s. 295-305), Jerzy Szyran OFMConv, *Historia i działalność klasztoru-wydawnictwa w Santa Severa* (s. 307-328).

Z prac zamieszczonych w dziale czwartym godne uwagi są: Grzegorza Cio-rocha OFMConv, *Wydawnictwo Franciszkanów (Braci Mniejszych Konwentalnych) w Moskwie* (s. 379-384) i Ryszarda Hordejuka, *Franciszek i francisz-*

kanie. Rozprawy magisterskie, licencjackie i doktorskie obronione na KUL w latach 1946-1984 (s. 385-398). Ponadto recenzowane są tu jeszcze różne prace o tematyce franciszkańskiej, a więc Księga pamiątkowa poświęcona znanemu nam już o. prof. S. C. Napiórkowskiemu (*Tradycja i otwartość. Księga pamiątkowa poświęcona o. Profesorowi dr hab. Stanisławowi Celestynowi Napiórkowskiemu*, red. ks. K. Kowalik SDB, Redakcja Wydawnictw KUL, Lublin 1999, ss. 404, s. 399-401), praca J. Łopaty OFMConv, *Współczesne interpretacje poznania Boga według św. Bonawentury*, Wyd. Ojców Franciszkanów, Niepokalanów 1999 (s. 401-403) oraz t. 9 *Studiów Franciszkańskich* wydawanych w Poznaniu przez o. Salezego Bogumiła Tomczaka OFM (s. 403-404). Oceniając inicjatywę i zawartość tomu należy odwołać się ponownie do słów Generała Zakonu. We wspomnianym liście napisał on w ten sposób: „Stanowi on [periodyk] wyraźny znak kompetencji i powagi grona profesorskiego, jego miłości dla badań naukowych, jak również woli uczestniczenia w filozoficzno-teologicznej refleksji Kościoła, w sposób szczególny Kościoła polskiego ale również refleksji świata franciszkańskiego” (s. 6).

JERZY FLAGA – LUBLIN

PRACE Z HISTORII KOŚCIOŁA

a) Ks. Stanisław Tymosz, *Synod archidiecezji lwowskiej z 1765 roku*, Lublin 1998, Redakcja Wydawnictw KUL, ss. 199.

Ma się wrażenie, że obecna polska historiografia kościelna nadrabia powojenne zaległości, jakie zaistniały w niej odnośnie do archidiecezji lwowskiej. Po dwóch zasygnalizowanych już wcześniej pracach poświęconych epoce średniowiecza¹, w tej chwili chcę omówić kolejną publikację dotyczącą tejszej archidiecezji w XVIII wieku. Jest nią książka, w której ks. Stanisław Tymosz, adiunkt w Katedrze Historii Źródeł Kościelnego Prawa Polskiego na KUL, zajął się synodem archidiecezji lwowskiej z 1765 r.

¹ S. Tyłus, *Fundacje kościołów parafialnych w średniowiecznej archidiecezji lwowskiej*, Lublin 1999 (por. notkę w „Revue d’Histoire Ecclesiastique”, 95 (2000) nr 1, s. 232-234); S. Tyłus, *Sieć parafialna łacińskiej archidiecezji halickiej w średniowieczu*, w: *Średniowieczny Kościół polski. Z dziejów duszpasterstwa i organizacji kościelnej*, red. M. Zahajkiewicz, S. Tyłus, Lublin 1999, s. 151-171 (por. „Przegląd Uniwersytecki”, 12 (2000) nr 5 (67) s. 25).